

Proiectul WASTEWISE

Recomandări

elaborate de
AAEL & CoPE

WASTEWISE

Introducere

Pe baza Analizei comparative a sistemelor de gestionare a deșeurilor din Slovacia și Sicilia: provocări, abordări și implementarea politicilor UE ([link](#)), realizată în cadrul proiectului Erasmus+ KA210-VET Waste Wise: Enhancing Governance for Sustainable Waste Management (Nr. 2024-2-SK01-KA210-VET-000260945), organizațiile partenere au formulat o serie de recomandări pentru îmbunătățirea eficienței, sustenabilității și guvernanței sistemelor de gestionare a deșeurilor din regiunile participante.

Studiul comparativ a inclus o evaluare, bazată pe chestionare, a comportamentelor și cunoștințelor personalului administrativ și ale reprezentanților implicați în implementarea legislației naționale și europene privind deșeurile. Rezultatele arată că, deși gradul de conștientizare a obiectivelor de mediu este în general ridicat, înțelegerea cadrelor legislative specifice și a aplicării lor practice rămâne limitată. Această constatare stă la baza multora dintre recomandările de mai jos, în special a celor legate de îmbunătățirea guvernanței, capacității administrative și formării profesionale.

Consolidarea guvernanței, coordonării și coerenței politicilor

O gestionare eficientă a deșeurilor necesită o guvernanță coerentă la toate nivelurile administrative. În Slovacia, responsabilitățile sunt relativ centralizate, ceea ce contribuie la performanțe inegale între municipalități. În Sicilia, o guvernanță fragmentată și o coordonare inconsistentă între organismele regionale și locale îngreunează adesea implementarea obiectivelor UE privind deșeurile.

Rezultatele sondajului confirmă că mulți funcționari locali și regionali nu au o înțelegere clară a competențelor și obligațiilor lor în cadrul legislației UE și naționale privind deșeurile, ceea ce contribuie la întârzieri în planificare, raportare și aplicarea normelor. Pentru a aborda aceste provocări, ambele regiuni ar trebui să adopte un model de guvernanță integrată, în conformitate cu Directiva-cadru privind deșeurile (Directiva 2008/98/CE, modificată prin Directiva (UE) 2018/851).

Instituirea unor platforme de coordonare interinstituțională și a unui observator regional al deșeurilor ar putea îmbunătăți comunicarea, monitorizarea și conformitatea. O formare coerentă pentru funcționarii publici ar trebui să completeze aceste reforme, asigurând transpunerea eficientă în practică a obiectivelor politice.

Modernizarea infrastructurii și extinderea capacității de tratare

Tranziția către o economie circulară depinde de existența unor capacități adecvate de tratare și a unei infrastructuri moderne. Ambele regiuni prezintă lacune care limitează reciclarea și perpetuează dependența de depozitare la sol.

Slovacia ar trebui să se concentreze pe îmbunătățirea colectării în mediul rural și a sistemelor de compostare, în timp ce Sicilia ar trebui să finalizeze rețeaua proprie de instalații de compostare și digestie anaerobă. Instrumente ale UE precum Fondul de Coeziune, programul LIFE și PNRR ar trebui utilizate strategic pentru atingerea obiectivului UE pentru 2035 privind depozitarea (maximum 10% din deșeurile municipale). Planurile regionale integrate de investiții ar îmbunătăți sustenabilitatea și coerența politicilor.

Investiții în educație, conștientizare și implicare socială

Participarea publică rămâne un factor decisiv pentru atingerea obiectivelor UE. Guvernele și municipalitățile ar trebui să intensifice campaniile de educație ecologică, integrând waste literacy și principiile economiei circulare în programele școlare și în formarea profesională.

Inițiative comunitare precum școlile Zero Waste, repair cafés și sistemele locale de recompensare pot modifica eficient comportamentele și pot stimula implicarea cetățenilor.

Îmbunătățirea gestionării datelor, monitorizării și transparenței

Datele precise sunt esențiale pentru o guvernare eficientă.

Sistemele ISOH din Slovacia și MUD/RENTRI din Italia ar trebui să devină interoperabile și coerente cu standardele UE de raportare. Introducerea instrumentelor digitale de trasabilitate – precum cartografierea GIS a deșeurilor și sisteme de colectare cu cod QR – ar îmbunătăți transparența și ar sprijini evaluarea progreselor către obiectivele UE.

Progres în tranziția către economia circulară

Gestionarea deșeurilor trebuie să evolueze într-un cadru mai amplu al economiei circulare. Roadmap-ul slovac pentru Economia Circulară (2022) și Planul Regional al Deșeurilor din Sicilia (2024) ar trebui implementate prin proiecte-pilot în sectoare cheie (construcții, deșeurii alimentare, plastic).

Participarea la inițiative UE precum Circular Cities and Regions Initiative (CCRI) poate accelera inovarea și învățarea interregională.

Introducerea de stimulente economice și instrumente pentru prevenire și reutilizare

Economia circulară necesită nu doar recuperare, ci și prevenire: reducere, proiectare, reparare și reutilizare. În Italia, analiza OCDE evidențiază potențialul mecanismelor fiscale în acest sens.

Trebuie promovate modele de economie colaborativă, centre de reparare și reutilizare, precum și stimulente pentru întreprinderile care adoptă ambalaje reutilizabile sau sisteme de tip „returnabile”. Dimensiunea socială și echitatea trebuie avute permanent în vedere: aceste instrumente trebuie să fie accesibile inclusiv cetățenilor vulnerabili și comunităților minoritare.

Asigurarea autosuficienței teritoriale și a infrastructurii distribuite, reducând disparitățile regionale

În Slovacia există zone în care peste 50% din deșeurile municipale ajung încă la depozitare, în timp ce în Italia persistă diferențe semnificative între regiuni, atât în colectarea separată, cât și în dotarea cu infrastructură. Politicile ar trebui să promoveze planuri naționale și regionale care să asigure infrastructuri adecvate, cu standarde minime uniforme, evitând ca unele teritorii să devină „invizibile” în lanțul gestionării deșeurilor.

Combaterea eficientă a activităților ilegale și a eliminării neconforme a deșeurilor

În Italia este bine cunoscută prezența „ecomafiei” în gestionarea deșeurilor, un fenomen care compromite întregul sector. În Slovacia, ca în multe alte țări, este necesară consolidarea controalelor, inspecțiilor de mediu, transparenței și sancțiunilor pentru a preveni abandonarea, traficul ilegal de deșeuri și „invizibilizarea” etapelor critice.

La nivel de comunicare și identitate, trebuie subliniat că dreptul la un mediu sănătos este și un drept social și de justiție, nu doar o „problemă de mediu”.

Dezvoltarea competențelor și promovarea schimbului internațional

Rezultatele chestionarului au evidențiat o nevoie clară de consolidare a competențelor în rândul funcționarilor publici, în special în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea legislației UE privind deșeurile. Programele de formare ar trebui să se concentreze pe interpretarea cadrelor normative, pe raportarea datelor și pe coordonarea între actori. Cooperarea internațională prin Erasmus+, Horizon Europe și Interreg ar trebui extinsă pentru a facilita învățarea între egali și transferul de bune practici între regiuni cu provocări administrative și socioeconomice similare.

Acest demers bazat pe dovezi asigură faptul că reformele sunt nu doar concepute eficient, ci și implementate eficient și cu un sprijin instituțional amplu.

Introducerea unor instrumente economice și normative inteligente

Ambele țări ar trebui să extindă sistemele Pay-As-You-Throw (PAYT) și să crească taxele pentru depozitare, pentru a promova prevenirea și reciclarea. Consolidarea responsabilității extinse a producătorului (EPR), în conformitate cu Directiva (UE) 2018/852, va încuraja producătorii să integreze principiile eco-proiectării și reutilizării. Crearea unor fonduri pentru tranziția verde ar putea sprijini întreprinderile mici și mijlocii în adoptarea modelelor circulare și ar stimula inovarea.

Concluzii

Pentru a atinge obiectivele Pactului Ecologic European, ale Planului de Acțiune pentru Economia Circulară și ale Strategiei Zero Pollution, atât Slovacia, cât și Sicilia trebuie să depășească conformitatea formală și să adopte o guvernare integrată și bazată pe cunoștințe. Prin îmbunătățirea capacității administrative, investiții în infrastructură, implicarea cetățenilor și adoptarea principiilor economiei circulare, ambele regiuni pot deveni modele de gestionare durabilă a deșeurilor și de cooperare regională în cadrul Uniunii Europene.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Întrebări?

✉ bohatova.zuzana@gmail.com

🌐 www.wastewise.sk

📷 Wastewise2025

Contactează
ă-ne!

